

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 42.

Fredagen den 18 oktober 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Drottninggatan 48, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser). Utländska annonser 50 öre raden.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10-11. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, i bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
---	--	--	---	---

Mathilda Langlet.

Det är helt visst en för hvarje bildad svensk kvinna kär bild, som här bredvid synes, denna bild med dragen af glänsande intelligens, af fryntlighet och godhet, på samma gång de så der lite' smått erinra om en af Mathilda Langlets egna typer: »den ståtliga bondmorsan, som af allt husfolket benämnes »ho' sjelf» och stundom äfven af grannarne kallas »Lasses sjelfva» eller »Pelles sjelfva», en sådan der gumma, som nog har sina egna tankar om både prest och kung och fjerdingsman och andra storheter och kritiserar rätt skarpt deras görande och låtande».

* * *

Det fins en nejd så ljuflig i Södermannaland,
der Yngens klara vågor slå saktat emot strand,
der höga skogar susa, der rika skördar gro,
dit lärkan kommer tidigt, och trasten bygger bo.

De vida fälten grönska in-
under himmel blå,
ur kornets gyllne vågor de gröna kullar stå,
och kyrkans torn sig reser med korset på sin spets,
ur blommande syrener, ur tätta lindars krets.

Och bäcken rullar sakta sitt silfver öfver äng,
och ängen skiftar präktigt, liksom en blomstersäng,
och ljumma vindars susa i hassel och i al,
som sträcka gröna armar utöfver bölja sval.

Ja, Sörmland är ett härligt, ett blomstersmyckadt land,
af Mälarvågor kantadt, som af ett ljusblått band;
der stod en gång min vagga, der skall mitt lif förgå,
och der, vill Gud, skall bäd-
das en gång min graf också.

Så har Mathilda Langlet skildrat den nejd, der hennes vagga stod, der hon växte upp och der nu sedan flere år till baka hon har sitt lyckliga och trefna sommarhem.

Det förhåller sig nog med individen som med folken, att den är lyckligast, som har den enklaste historien. Mathilda Langlet är en lycklig kvinna, och hennes enkla lefnadsdata inskränka sig till att hon, den 8 november 1832, hade lyckan att födas i ett af dessa mönster för svenska hem, som kallas: en prestgård på landet, hade lyckan, att hennes fader — prosten A. W. Söderén — gaf henne en ovanligt vårdad uppfostran, hade lyckan att, 1864, blifva i ett harmoniskt, med barn och blomma väl-

signadt äktenskap förenad med en bildad, högt aktad, henne värdig make, arkitekten E. V. Langlet, den bekante kyrkbyggaren.

Länge bosatt i Stockholm, har emellertid, såsom ofvan nämndes, Langlet'ska familjen sedan flere år om somrarna slagit ned sina bopålar å en egendom i närheten af Valla jernvägsstation i Södermanland. Här är den dugtiga husmodern, »ho' sjelf», uppe med solen och inspekterar ladugård och mjölkammare, ser till både folk och få, räsosnerar med rättaren om potatiskupningen eller med väfpigan om bleket. Och om ett par timmar derefter sitter skriftställarinnan vid arbetsbordet, allvarligt från hemmets hård belysande tidsströmningarna eller lätt och lekande utkastande ett poem, en novell, måhända afsedda just för Idun.

Mathilda Langlets verksamhet på en gång besjålas och besjålas icke af vår stora skaldinnas råd till Betty. Sin förnämsta ära sätter hon visserligen i att vara en

»mor i huslig krets,
som vet sitt sanna kall bevaka» —

men för henne, nittonde århundradets vakna, bildade qvinna, är det omöjligt att »undanvika all brydsam forskning i gazetten».

* * *

Vid tidiga år började Mathilda Söderéns literära verksamhet. Man såg redan i slutet af 1850-talet här och der poem och småuppsatser af hennes hand, och flere förträffliga öfversättningar af goda berättelser, från engelskan, franskan, spanskan och holländskan, härleda sig från hennes första framträdande inom svenska litteraturen. Till och med för den högre politiken var den varmhjertade qvinnan icke främmande, och de t. ex., som ha sina lifligaste ungdomsminnen från dansk-tyska kriget 1864, erinra sig ännu lifligt de af ädel glöd och ädel harm besjålade stanser, dem — vid sidan af Sven Tröst — *Mathilda* ljungade ut i det Sohlmanska Aftonbladet:

» — — Du dröjde, Svea; ve! att du det gjorde!
Med ord, med endast ord, förspilde du
det ögonblick, då just du handla borde;
men res dig, kanske är det tid ännu!
Kanske din handske, kastad, väga torde
på stridens våg, som förr den vägde ju,
om blott du ställer, såsom förr i Norden,
en man med kraft och handling bakom orden!»

Under ett par års tid i medlet af 1860-talet utgaf Mathilda Langlet — i sitt arbete understödd förnämligast af fruarna Lagerheim, f. Schwan, Louise Flodin, f. Söderqvist, och Lina Grundelius, f. Söderén (utgifvarinnans syster) — tidskriften *Året om*. Den var uteslutande afsedd för läsning i den bildade familjekretsen, och uppfylde förträffligt sitt program. Tidskriftens öde blef emellertid att undanträngas af den allt mer och mer sig utbredande Svenska Familj-journalen, i hvilken äfven Mathilda Langlet efter någon tid blef medarbetare.

År 1871 utgaf hon ett häfte dikter: *Blad och blommor*. Deras framkomst väckte visserligen ej något ovanligare uppseende, likasom väl ej deras öde blifvit att intaga någon viktigare parter i den svenska sångens örtagård, men mer än en af dessa okonstlade, skära blommor är likväl förtjent att bevaras i minnets herbarium, t. ex.:

En grönskande ek uti skogen stod
på enslig stig;
»Må stormen komma, om han har mod,
att möta mig,»

han talade stolt, »jag står upprätt ändå,
ty djupt mina kraftiga rötter gå!»
Och qvar hon stod, fastän stormen kom,
året om.

Der växte en blomma vid ekens fot
i morgondagg;
dess stängel var smärt och späd dess rot,
och ingen tagg
på stjelk eller blad såsom skydd hon bar;
hon böjde sitt hufvud, så ödmjuk hon var:
och qvar hon stod, fastän stormen kom,
året om.

Då sjöng liten fågel, som stundom flög
i skogen fram:
»Nog växer eken båd' stolt och hög,
— stark är dess stam —
han tänker, att blomman, så smärt och vek,
skall knappast tåla vid vindarnes smek;
få se ändå, hvem som grönast står
om ett år!»

Och blixten splittrade ekens stam
djupt ned i rot;
och stormen gick öfver blomman fram
vid trädets fot;
och aldrig mer grönskade eken se'n;
men blomman log emot solen igen
och knoppas åter med hvarje vår
år från år.

Då sjöng liten fågel, i skogen kom,
så glad han var:
»Du lilla blomma, som året om
din grönska har,
du gör mig så glad, du är mig så kär,
och kanske för det, du så ödmjuk är;
med rikare färging du ständigt står,
år från år!»

För fru Langlets literära verksamhet under det närmast följande tiotålet af år förbjuder oss utrymmet att närmare redogöra. Vi erinra blott om hennes sagor för de små, hennes redigering af den förträffliga publikationen »Husmodern i staden och på landet», hennes medarbeterskap i N. Dagl. Allehandas, Aftonbladets m. fl. tidningars följetongsafdelning o. s. v.

Emellertid är det först på de senaste åren Mathilda Langlet fått en stor betydelse för ej blott vår litteratur, utan också för vårt hela samfundslif. Bland allt det myckna — mogna och omogna, huller om buller — som under dessa år framträdt i tryck, angående samhällets onda och medlen till dess afhjelpande, intaga fru Langlets båda arbeten: *Vi och våra söner* samt *Tidsströmningar belysta från hemmets hård* honnörplatser. För hvarje bildad svensk qvinna och man äro dessa uppseendeväckande böcker — framläggande en allvarlig och god svenskas tanke om samhället, tidsandan, kristendomen, äktenskapet, den fria kärleken, vårt hvardagslif, vårt umgängeslif, vår litteratur, vårt ansvar för både oss sjelfva, våra närmaste och våra medmenniskor — välbekanta. De ha af hennes meningsfränder — och de utgöra väl, glädjande att säga, flertalet af Sveriges folk — helsats med liflig glädje och djup tacksamhet, och af de med henne olika tänkande, äfven de mest oregerlige bland dem, med, så vidt vi upptäckt, aktning och respekt. Hvad som härtill ej minst torde bidragit, har varit frånvaron af alla fortsatta »råd», allt som kunnat få ens den minsta anstrykning af käxande. »Nu har jag sagt mitt ärliga ord som svensk qvinna» — har fru Langlet tänkt — »och nu» — har hon för sig sjelf, med Bettys fru mor, tillagt —

»har min lilla lexa slut,
och till min sön jag går till baka.»

Birger Schöldström.

Hågkomst.

Sitt vid min brasas glöd en stund
i skymningstimmens frid,
då tanken gerna gör en rund
till kär, härrunnen tid.
Vid mattadt sken, som glimmar än,
låt mången solljus dag
och mången mulen gå igen
med aldrig glömda drag.

När sedan, tyst liksom du kom,
du från min sida går,
så stanna blott och säg mig, om
du mig, jag dig förstår.
Säg, om din tanke glömt sig qvar
vid stund af lust och fröjd,
säg, om likt min den kanske var
vid sorgens dag fördröjd.

Om du en gång den lyckan haft
att i bekymrens tid
utaf en kärlek hemta kraft,
som delade din strid —
säg, minns du något hellre väl
än dessa mulna dar,
då lidandet band själ vid själ,
och ömhet solen var?

Amalia Fahlstedt.

Ett råd af fru Haraldsson.

Meddeladt Iduns läsarinna genom *Ave*.

(Slut fr. föreg. nr.)

Det är lätt afhjelpat nu, då den nya vår derskan kommer. Säg blott till henne, att om gossen ej efter hennes bestämda tillsgelse stiger upp från golfvet och håller sig tyst, då han är frisk och mätt samt har något att leka med, så skall hon taga en liten trädgårdskanna med pip och utan vidare förberedelser hälla litet kallt vatten, så det rinner nedåt gossens ryggrad. Detta medel har en förunderlig verkan att få sådana sjelfsväldiga, otyglade små på fötterna, och det är en god handräckning åt dem, då de skola lära sig att styra sina sinnen och böja viljan. Det förstås, att får barnet förnuftigt aga, så snart det visar början till ilska och sjelfrådighet, så är vattenkuren, för så pass stora barn som Gustaf, vanligen öfverflödigt. Ni kan ju, i fall medlet måste förnyas, sjelf upprepa det, så att gossen ser, att ni anbefallt kuren; äfven måste de små lära sig förstå, att Astrid och ni äro ense i allt. Barn få naturligtvis ej ha lof att spela hustryraner och stora hemmets dagliga ordning och trefnad. Astrid mättar säkert de små på bestämda tider, så att de i vanliga fall sofva under edra måltidstimmar. Är ett barn sjukt, då måste naturligtvis Astrid och ni tura om att vårda det, ty blefve vårdarinnan öfveranstängd och klen, vore det ju dubbelt svårt för husmodern.»

»Ni menar alltså, att Astrid måste ha samma rättighet som jag att befälla barnen och hålla dem till att lyda?»

»Kära fru Vilberg, man tager ju ej en bildad och andligt utvecklade medhjelperska blott för att vårda barnens kroppsliga del, fastän en dylik förständig barnvård är af mycket stor vikt, utan man vill naturligtvis äfven, att hon skall bistå modern med de smås upp-

tuktan och uppfostran. En af barnflicks-systemets många förderliga sidor är, att en mor ej vågar anförtro åt den outvecklade, okunniga och uppfostrade sköterskan att tukta och näpsa barnens själfväld, egensinne eller andra olater. Hundrade gånger om dagen säger eller skriker barnflickan sitt: »Gör inte så! Låt bli det der!» — men barnen lyda henne sällan eller aldrig, emedan de nogsam veta, att hon ej eger makt och myndighet till att göra sig åtlydd. Och så vänjas barn vid att ringakta befallningar och föreskrifter, från hvem det vara månne, och i viljeriktningen och karaktären kommer detta vindflöjelsaktiga, lösa och opålitliga, som vi så väl känna från samfundslifvet, och som skapar så många sorger och olyckor.»

»Det är nog sant, och i denna sak tänker jag verkligen handla i den antydda riktningen, då jag vet, att Astrid verkligen satt sig in i en uppfostrarinnas viktiga kall. Men med barnvården följer äfven en del otrefliga sysslor, hvilka en barnflicka förrättar utan knot, men som troligtvis förefalla en bildad dam simpla och vämjeliga. Jag menar särskildt *lillans* tvätt, de andra barnens skodon — ni förstår, fru Haraldsson!»

»Jag förstår det fullkomligt, och jag har från det ögonblick, frågan väcktes och upp-togs, fruktat, att det just genom dessa små detaljer skulle framkomma sådana skefva åsigtter, att hela saken lätt kunde bli snedvriden.»

»Hur menar ni?»

»Jo först och främst finnes här ju bland oss en hel flock unga qvinnor, som blott fått en estetisk uppfostran och utveckling samt följaktligen ej står på någon fastare lifsgrund än blott och bart den döda kunskapens, till hvilken ofta sällar sig en viss falsk romantik, som kommer fantasien att gripa hvarje ny tanke och omforma samt förgylla den enligt hvars och ens smak eller bekvämlighet. Dylika naturer se barnvården från den estetiska sidan och skjuta från sig allt det obehagliga, som medföljer detta kall. Derför är det af högsta vikt, att hvarje bildad kvinna, som väljer denna gerning, från *början* inser, att hon måste upptaga den helt och hållet, icke delvis, icke med ett par fingerspetsar, utan med båda händerna, och det vore bra illa gjordt af barnens mödrar, om de på dessa punkter lemnade vårdarinnorna i okunnighet om, hvad dem tillkommer.»

»Det blir rysligt obehagligt att tillsäga en så fin flicka som Astrid, att hon måste borsta barnens skor och tvätta *lillans* linne.»

»Hvarken till Astrid von Helm eller någon annan *verkligt* bildad och upplyst barnvårderska behöfver detta sägas, *ty det veta de af sig själva*. Tror ni, bästa fru Vilberg, att man håller tjenarinnor åt våra bildade sjuksköterskor på hospitalen eller sedan, då de anställas i familjen? Jag kan försäkra eder, att dessa qvinnor få uträtta sysslor, mot hvilka allt det, som tillhör barnens kroppsliga vård, är en lek. De få skura, putsa, tvätta förband m. m. och dertill uträtta en hel del för den ovane rent af vämjeliga göromål. Men inte faller det någon af dessa qvinnor in att finna sådana göromål vara nedsättande för deras värdighet?»

»I hemmen frikallas sjuksköterskorna dock från att uträtta gröfre sysslor, vet jag.»

»Möjligen i förmögna hem; men de blifva ju äfven kallade till fattiga sjuklingar, och då blir ej sällan en grundlig rengöring i den sjukas hem ett af sjuksköterskans första göromål, och den dagliga städningen — stun-

dom också barnens vård — tillfaller henne. Meningen med reformen inom barnvården är ej att blott bereda *förmögna* familjer fördelen af att få en upplyst barnsköterska; det är en tanke, som åsyftar att skaffa dylika hjälparinnor äfven — ja, företrädesvis åt sådana mödrar, hvilkas dagliga sysslor förhindra dem att sjelfva helt och hållet sköta sina barn, men som ej ha råd att hålla ett öfverflöd af tjenarinnor.»

»Skulle jag blifvit nödsakad att hålla ett biträde åt Astrid, så kunde jag omöjligt ha bjudit denna senare mer än hälften af den lön, hon nu kommer att få, ty vi höra ej till de rika.»

»En barnsköterska, som skulle behöfva biträde af någon annan än barnens mor, vore ju ett oting i ett hus. Tjenarne skulle förakta henne som en odåga, och barnen skulle snart upptäcka, att hon var ett föremål för huspigans löje och ovilja, och det der 'biträdet' skulle hata 'damen', som trängt henne från barnvården, utan att kunna uträtta de de dertill hörande gröfre sysslorna. Genom detta skulle otrefnad uppstå i hela huset.»

»Men om en 'barnfröken' ej af sig sjelf tager upp dessa sysslor, så blir det sannerligen bra obehagligt för en husmor att tillsäga henne göra det.»

»Man gör alltid bäst i att vid de underhandlingar, som föregå platsens tillsättande, tydligt nämna alla de göromål, som åtfölja den, såsom något helt naturligt och nödvändigt. Får man ändå att göra med en mindre upplyst och fördomsfri flicka, bör frun naturligtvis sjelf hjälpa henne med de gröfsta sysslorna, tills fördomen mot dessa försvinner och pligtkänslan hos barnvårderskan vuxit sig stark. Husmodern må aldrig glömma, att hon skall vara den nye familjmedlemmen till stöd, liksom att denna är det för henne i fråga om barnen.»

»Jag har, vet fru Haraldsson, ofta tänkt på, hur väl *just de fattigaste* mödrar behöfde dylika hjälparinnor, men hur skall detta kunna ske?»

»Å, fru Vilberg, ni skola nog få se, att ur denna tanke skall ett vackert, lummigt träd uppväxa, till skydd för fattiga hem! — Så der, nu lade båten till vid er brygga! Far väl, jag skall, genom »Ave», i »Idun» låta er veta, hvad godt jag af denna sak hoppas just för de fattiga hemmen.»

»Den vandrande juden.»

Säkert har mången undrat, hvad »Ebon Hois» »vandrande jude» kunde vara för märkvärdig växt; sjelf hade jag mycket åstundat att få se den samma. Så träffar jag en vacker dag, just som jag står i begrepp att vända mig till den ärade insändarinnan sjelf med den underliga signaturen för att utbedja mig en pressad qvist af växten att tillfredsställa min nyfikenhet med, då påträffar jag en lika stor blomster- som människovän. Hvem har ej i likhet med mig varit nog lycklig att emellanåt påträffa en af dessa medvandrare, hvilka det blifvit förunnadt att i långt högre grad än andra sprida värme och solsken kring sig och komma oss, åtminstone för en stund, att glömma lifvets mängabanda sorger? Förlåt ärade läsare, att jag låter »den vandrande juden» vänta. En känsla af djup tacksamhet dikterar mina ord. Sedan hon välvilligt visat mig sin utmärkt vackra växtsamling, frågar hon till sist, hvad jag tycker om »den vandrande juden».

»Är det denna,» utbrister jag; det var således endast en gammal bekant, fast jag ej förr än nu hört något svenskt namn på den samma.

Kanske har någon af Iduns läsare »den vandrande juden» till dagligt sällskap, utan att ändå känna honom. För att han för dem om möjligt må blifva bekant, vill jag till »Ebon Hois» upplysningar foga

nedanstående. Dess latinska namn är *Tradescantia albiflora*, en slingerväxt med äggrunda, tvåsidigt ställda blad, med en violett anstrykning på undersidan af somliga och oansenliga, hvita blommor. Dess stora värde består i dess användbarhet, såsom till amplar, bebländnad af jordytan i större växters krukor o. s. v., den lätthet, hvarmed den förökas, och de ringa anspråk, den har för att växa och trivas.

Förutom ofvanstående art finnes en annan, *zebrina*, med hvitstrimmiga och af denna en varietet med hvit- och rödstrimmiga blad, båda utmärkt vackra, men de hafva ej så vackert växtsätt som den första. Äfven dessa båda äro ganska ofta odlade.

Blomstervän.

Hennes pojke.

Den hade kommit en vacker solskensdag; hon kunde ännu minnas, hur hon legat halfvägs ut genom det stora fönstret en trappa upp och tittat, full af nyfikenhet, ut på den öfverhöjda bysten, som tre karlar varsamt handterade, liksom den vore lefvande. Och sedan hade hon klifvit upp på galoschhyllan, för att ej stå i vägen, då den bars in i tamburen. Modern hade varit mycket emot inköpet, men pappa kom dock att råda i den saken, som i allt annat. En byst måste man ha i salongen. Det hade talats ett helt års tid härom, men först nu hade det blifvit verklighet af. Den placerades i högra hörnet bakom en grupp med bladväxter; liksom lefvande framstod för hennes ögon en liten pojke, helt naken, med vingar på ryggen, ett koger med pilar öfver axeln och en båge i handen; på det lockiga håret hvilade en krans af svällande rosor. Mamma kallade honom för Amor, och sjelf hade hon nyss läst i skolan, att detta var kärleksguden, ja, just så hade hon tänkt sig honom, fast kanske ej fullt så barnslig.

De långa vintereftermiddagarne satte hon sig gerna i en af de låga länstolarne, som hon dragit fram midt i rummet, och tittade på sin pojke. Hon nämndes nästan aldrig röra vid honom, det var, som om något mystiskt, hon visste icke rätt hvad, hållit henne till baka. Det der om kärlek förstod hon egentligen så litet af. Ibland kunde hon roa sig med att räkna ut, hvad den der pojken ungefär kunde kosta. Kanske den gick till öfver tusen, ty pappa hade nog råd dertill. Kanske hon någon gång kunde bli så rik, att hon kunde köpa den. I en framtid, så...

Så gingo åren. Det första hon gjorde, när de om höstarne flyttade in i sin granna våning, var att damma af och se om »sin pojke», som hon envisades att kalla honom.

Hon började nu att begripa det der om kärlek, som hon förut icke förstätt. Hon var hela aderton år!

Ofta tändes kronorna i de stora salongerna, och gäster i eleganta dräkter trängdes om hvar andra. Hon, såsom husets äldsta dotter, var den mest firade; hennes käre, dåraktige far gladdes sig deråt. Aldrig kunde hon få honom att inse, hur tomt deras lif egentlige var, hur meningslösa de tusentals smickrande ord, som hviskades halfhögt, tillräckligt högt för att höras af henne.

En gång, under en af danserna, hade hennes kavaljer, en lång ståtlig löjtnant, fört henne in i salongen. De hade satt sig ned i soffan midt för bysten.

»Är fröken aldrig rädd för den der bytingen?»

»Rädd för min lilla pojke?» frågade hon, och såg på honom med sina stora, förundrade ögon.

»Ja, se på mig, fröken, jag menar allvar,

lek icke för mycket med er lilla vän, det är en farlig lek.»

Hon reste sig häftigt upp.

»Nu är jag utvilad; vill ni icke fortsätta valsen, herr predikant?»

Det låg något i hennes röst, som kom honom att tystna.

De träffades ofta denna vinter, mest i hennes hem, der han nästan blifvit som »barn i huset». Nu satt hon ej längre ensam, oförstädd — han, som var så olik alla andra, höll henne sällskap. Det var något underligt, lockande, att sitta bredvid honom på den lilla hörsoffan i den skumma salongen, upplyst endast af det flammande skenet från gaslyktorna der utanför, och tala om allt, som tyngde hennes unga hjerta! Och när bjellerklängen på gatan ljöd öfver deras röster, tego de långa stunder. Hennes blick irrade bort till gossen der i vrån, han log så skälmskt mot henne; se'n såg hon på honom, som satt och lekte med hennes ena hand, och båda skrattade.

Hennes fader, som varit sjuk endast några dagar, dog helt plötsligt. I den första sorgen glömde hon allt för att trösta modern och sina tre små syskon, men hon sjelf hade också behöft tröst. Han, som bort vara det, var försvunnen som genom ett trollslag, och hon var för stolt att ens fråga efter honom.

I hemmet ställes allt upp och ned. De granna taforna lyftes ned, möblerna flyttades midt fram på golvet, och främmande karlar kommo och gingo i de stora rummen och satte nummer på hvar sak. Det fina, dyrbara boet skulle gå under klubban för att betala skulderna.

Allt? Ja, allt!

Hennes pojke också, han, som ännu log emot henne, ett minne från hennes lyckas da'r.

Hon lutade sitt brännheta hufvud mot hans kalla, hårda kind, der kändes svalt och lugnt.

»Vill fröken vara god och maka sig,» — och en sträf, valkig hand klistrade dit en nummerlapp.

Hon vände sig bort, två tunga, heta tårar föllo utför kinderna ned på sorgkragen.

Skulle hon skiljas från honom också? Ja, hvarför icke? När icke han, som var människa, hade någon känsla, hvad kunde hon då begära af den, som var af sten.

A. M. C.

Nästa veckas nummer blir tofsidigt och synnerligen innehållsrikt. Bland annat hoppas vi då kunna meddela utgången i den nu tilländalupna täflingen om Iduns följetongspris.

Teater och musik.

Kungl. operan har återupplagit »Romeo och Julia» samt »Leonora», båda med fullständig framgång. Särskildt är det naturligtvis *hr Ödmann* som i båda operorna väcker den fulltaliga publikens uppmärksamhet och förtjusning, yttrande sig dessa i bedöfvande applåder, praktfulla buketter och lagerkransar. Af de öfriga uppträdande i »Romeo och Julia» fäster minnet sig med synnerligt nöje vid det sätt, hvarpå *fröken Karlsruhn* utför sitt lilla, men viktiga parti. — Beträffande repriserna af »Leonora» kunna vi denna gång ej yttra oss om den samma, all den stund vi ej fingo tillfälle bevista måndagsrepresentationen.

Första symfonikonserten gafs sistlidne lördag in för fullsatt salong. En synnerligen varm stämning var hela aftonen rådande. Också hade programmet flere intressanta saker att bjuda på, bland annat ej mindre än två nya originalkompositioner, nämligen en »Sommarsaga», symfonisk dikt af A. Hallén och ett konsertstycke för violin och

orkester af T. Aulin. Båda rönste det lifligaste erkännande och voro deraf synnerligen väl förtjenta. Den senare kompositionen röjde visserligen nybörjaren, men en mycket lofvande och rutinerad sådan. Kompositionen, delvis bygd på slaviska melodier, var här och der något oklar och famlande, men å andra ställen tilltalande och väl gjord. Violinstämman utfördes förtjensfullt och med säker teknik af den unge kompositören sjelf.

Hr Halléns symfoniska dikt röjde deremot måstaren. Särskildt förtjenar den ypperliga orkesterbehandlingen att framhållas. Hällen hufvudsakligen i wagneriansk anda, hade tonmålningen här och der partier, som lifligt erinrade om Weber och Mendelssohn. En varm lyrisk färgton genomgår för öfrigt hela stycket, hvilket, med det delikata utförande, som kom det samma till del från hofkapellet sida, ej kunde undgå att väcka det lifligaste bifall. Den genialiske kompositören tackade med buginingar från sin plats i första radens fond för de entusiastiska bifallsyttringarna.

Till slut gafs Beethovens sjunde symfoni (A-dur), hvilken likaledes framkallade stormande applåder, och som ej nog ofta kan få höras.

K. Dramatiska teatern gifver fortfarande med framgång »Lilla svärmor.» En intressant nyhet går nästa måndag för första gången öfver tiljan härstädes, nämligen »Jern och blod», skådespel i 3 akter af José Echegaray, förf. till den förut med så mycken framgång å denna scen gifna dramen »Galeotto.»

Vasateatern har haft synnerligen framgång med »Kapten Fracassa,» som nu gifvits ungefär trettio gånger för fulla och goda hus. Torsdagen den 17 dennes upptages operetten »Sjökadetten» i ny uppsättning.

Svenska Qvinnoföreningens utställning och utlottning af tafflor i Blanchs' Konstsalong förtjenar tagas i betraktande af våra ärade läsarinor. Inträdesafgiften är nu nedsatt till 50 öre. Se för öfrigt annonsen i detta nummer!

Den 16 okt.

Vjera.

Utkast af Georg Nordensvan.

Det är på ett hotell i Berlin, jag nu siter och skrifer i min resedagbok, följeslagarinnan på min studiefärd, och det är sista gången jag förtror mig åt henne, innan jag kommer hem.

För tre veckor sedan var jag ännu hemma i Schweiz, i det vänliga lilla Clarens. Men det synes mig ett år sedan den qväll, då jag stod på perrongen och såg tåget rulla bort med min ryska vän, som ej ens såg ut från sitt vagnsfönster och viftade farväl, sedan hon efter ett handslag och efter att ha tagit emot min bukett stigit in i vagnen.

Jag fann ingen trefnad der längre. Jag frågade mig gång på gång, hvad jag hade der att göra, jag blygdes öfver mitt dagdrivarlif, och när jag försökte arbeta, var det lika uselt, allt jag kunde åstadkomma.

Menniskorna tråkade ut mig, dessa engelska träbocker och deras damer med sina evinnerliga skissalbum, de koketta tyskorna och våra egna intressanta landsmaninnor med svaga bröst. Den syntes mig endast fadd och innehållstom, denna lilla kosmopolitiska vidd, som jag nyss haft mitt stora nöje att studera. Till och med landskapet, det härliga oförgätliga landskapet, hade jag sett mig mätt på — de solstekta bergen med deras guldtön, de hvita seglen ute på den blå kristallsjön, trädgårdarna med deras yppiga öfverflöd af blommor...

Jag fann nu, hvad jag aldrig förr hunnit att tänka på, att jag ej hade rätt att gå der och latas dag efter dag, vecka efter vecka, utan att noga taget studera hvarken ett eller annat. Och jag kunde inte tänka på annat

än på den bortflugna ryska flickan med de stora, milda, ljusblå ögonen och det lugna, alltid lugna, bestämda uttrycket i sitt energiska ansigte.

Jag bröt upp och reste norrut, hemåt. Mitt stipendium var uppätet, och jag hade varit tillräckligt länge borta. Jag behöfde äfven omvexling.

Jag drog mig långsams norrut genom Tyskland, stannade några dagar i de stora städerna, såg på folket, inandades den moderna tyska luften, studerade de gamla museerna — och nu är jag i Berlin, kejsarstaden, millionstaden, Athén vid Spree, *lumen orbi!* Jag går omkring som en blaserad turist på dessa enformiga storstadsgator, der trupper oupphörligt marschera mig förbi till folkets förlustelse och till en påminnelse om, hvilka tider vi lefva uti. Jag stannar likgiltig framför stora bodfönster med *die hohen Herrschaften* fotograferade i oändlighet, jag sitter på kaféer, omgifven af strama officerare, civila eleganter med pariserchic och ej mindre eleganta damer af demi-monden.

Jag går i nationalgalleriet och ser på afmalade generaler och på bataljer med hänfödda, soldater jublande kring den ödmjuka segraren.

Jag går i Kroll och på Victoria, jag hör Meistersinger på operan, jag förströr mig, lefver berlinerlif, och det skall bli mitt sista minne från studieresan.

Och ändå — ändå är hon med mig här. I går såg jag henne komma emot mig på Königsplatz — hon kom gående i det starkaste solskenet, segermonumentet med sin Borussia höjde sin barbariskt plumpa massa öfver hennes hufvud, jag kände hur jag blef blek, och jag stannade ovilkorligen, — fast jag ju visste, att Vjera ej rest hit, ej kunde vara här.

När damen kom närmare, visade det sig naturligtvis, att hon ej hade minsta likhet med Vjera. Hon såg mig utmanande i ögonen, gick lugnt förbi, utan att sedan se sig om. Men hon saktade farten, innan hon försvann mellan Brandenburgerthors kolonner.

Och Vjera var vid detta laget några hundra mil borta, och vi voro skilda åt, ej blott af afståndet, utan af våra tankar, våra åsigheter, våra förhoppningar på framtiden.

Vjera hade egentligen ingenting, som fängslade vid första anblicken. Liten och mager, späd, men smidig, var den adertonåriga flickan ej den, som gjorde sig uppmärksam bland främlingarna i Clarens.

Men hon rörde sig mycket obesväradt ibland dem. Hon brydde sig aldrig om att dölja, när hon hade tråkigt, och då hennes landsmaninnor blefvo för närgångna, dolde hon ej sitt missbhag. Det var tydligt, att hon afskydde dessa pikanta skönheter, som visade en så märklig förmåga att intressera sig för det, de hörde, och alla, de kommo i sällskap med, men som glömde lika lätt, som de lärde, och i sjelfva verket endast brydde sig om sina egna personer och egna framgångar.

Det är just detta, att hon var så säker på sig sjelf, så medveten i sitt sätt, så oberörd af andras åsigheter, att hon var en människa, som lefde sitt eget lif och tänkte sina egna tankar, — det var detta, som drog mig till henne.

Jag blef presenterad, och vi kommo att tala om landet här omkring. Derifrån hoppade jag in på sachsiska Schweiz, och hon sade något om Dresden.

(Forts.)

Våra barn.

Små barn, som uppfödas med flaska, böra noga efterses, medan de äta. De vilja gerna leka med slangen, och glasröret, som är fäst vid den, kan lätt komma olycka åstad. De kunna nämligen få lös en glasskärva och svalja ner den eller, i lindrigare fall, skada sig i munnen dermed.

Matlagning.

Fin fiskrätt. Gädda, gös eller hvad fisk som helst urbenas och skäres tvärs öfver ryggen i tumsbredda bitar. Saltas något och får ligga på hvarandra en stund. En smet tillredes på följande sätt: Tvänne äggulor röras med 4 à 5 matskedar vatten, 2 matskedar fin matolja, litet salt, sedan iröras de båda till skum slagna hvitorna samt hvetemjöl, till det får en tunn pannkaksmets tjocklek. Fiskbitarne doppas häri, stekas sedan ljusbruna i kokande flottyr. Garneras med brynt persilja.

Rullader af strömming. Färsk strömming urbenas, två och två rullas samman och omlindas med tråd, få derefter ligga en stund, beströdda med salt och peppar, och kokas sedan i vatten, tillsatt med något ättika.

Tvätten.

Att tvätta gardiner. För att i tvätt möjligen förhindra det obehagliga sönderlitandet af hvita gardiner är följande förfaringssätt mycket att rekommendera. Sedan de hafva blifvit väl afdammade, lägger man hvarje gardin i fyra delar, fäster dem till samman samt lägger derefter gardinerna flere timmar i kallt, rent vatten. Nu tillreder man ljumt tvålvaften, lägger deruti de försigtigt urpressade gardinerna, låter dem långsamt draga, under det att man så småningom stegrar temperaturen, dock får det ej komma i kokning. Samma förfaringssätt upprepas ännu en gång med nytt tvålvaften, och sedan äro gardinerna fullkomligt rena. De skola nu, som vid all annan tvätt, sköljas, blånas och stärkas. Man drager dem först trådrikt, innan man börjar att stryka dem.

Efterrätter.

Äggkräm. Till $\frac{1}{2}$ stop söt gräddes tages 8 äggulor. Grädden kokas först upp med kanel eller vanilj, afredes sedan med äggulorna och ilägges så mycket socker, som behagas. Hvitorna slås till hårdt skum och iröras sakta, då krämen är nära kall, hvarefter den upphålles och garneras med bisquiter.
Fanny —g.

Smetpudding. En fjerdedelns kanna mjölk kokas upp, deri lägges en rågad sked godt smör, två rågade skedar socker, litet stött bittermandel eller citronskal och en nypa salt. Man vispar deri så mycket hvetemjöl, att det blir som en lagom stadig gröt; då den börjar släppa pannan, slås den upp att bli kall, och då arbetas deri 5 à 6 ägg, ett om sender; blandningen slås i en smord och beströdd form och gräddas i varm ugn. Då den är väl upphöjd, stjelpes den på fat och ätes med saftsås eller sylt.
Fanny —g.

Pannkakspudding. Ett stop mjölk, blandad med söt eller sur gräddes, 1 jumfru smält smör och 4 à 6 ägg vispas till sammans med litet hvetemjöl. Deraf gräddas tunna pankakor, blott på en sida; på den sidan, som är upp, lägges äppelmos och hallonsylt, hvarefter pankakan rullas ihop och nedlägges i en smord, djup form. Då formen är full, sammanvispas 4 ägg, 1 halfstop gräddes, 2 skedar socker och några stötta bittermandlar. Denna blandning slås öfver pannakorna i formen, som insättes i varm ugn. Då puddingen är stannad och något höjt sig, tages den ut och serveras varm

utan sås. Den kan ej stjelpas ur formen.
Fanny —g.

Bakning.

Tékringlor. Tag 12 äggulor, 12 skedblad söt gräddes, $\frac{1}{2}$ skålp. osaltadt smör, $\frac{3}{4}$ skålp. socker och 1 lod hjorthornsalt.
Signe.

Holländare. 1 skålp. brunt socker, 1 skålp. mjöl, 1 skålp. smör, 1 skålp. stötta skorpor, 4 ägg och 1 lod hjorthornsalt.
Signe.

Allmännyttigt.

Att rengöra silfver. Man har lagom varmt vatten i ett handfat, ett stycke mjuk tvål, en tand- eller en s. k. porslinsborste. Silfret, skedarne och knifvarnes skaft samt sockerskål, grädd- och kaffekanna m. fl. föremål öfverborstas först med det öfvannämnda, så att de blifva fullkomligt rena. Torkas sedan omsorgsfullt på linne. Till sist öfvergnidas de med en bit sämskskinn, struken öfver ett stycke så kallad polérvål (de tvänne senare sakerna fås hos hvarje guldsmed), så att allt blir fint och blankt. Knifvarnes blad poleras först i mergel (en kork, doppad i denna, gnides öfver desamma) samt sedan med skinn och polérvål. Skedarne läggs nu i buffet-lådorna, somliga ha dem lagda hvar för sig på bomullsbotten, men har man mindre plats, svepas de i silkespapper, så att de ej röra vid hvar andra. Likaså gafflarne.

Knifvarne läggs i sitt etui af rödt ylle, som är sydt så, att äfven de, knifvarne, ej vidröra hvar andra och ligga ömvevis med blad och skaft.

De större sakerna, kanna, sockerskål etc. samt strö-, säs-, sylt- och saltskedar, insvepas äfven i silkespapper.

Göres detta efter hvarje begagnande, skola sakerna alltid vara såsom nya.
Ebon Hoi.

Syltning.

Syltning. Gula plommon läggs i en kruka, och derpå hålles kokhet mellan-sirup, så att det står väl öfver; öfverbindes och förvaras samt användes till fruktsoppor. Skall vara utmärkt.
von Sn.

Drycker.

Äppelvin. (Som svar å frågan nr 206.) De äpplen, som användas hertill, böra vara temligen sura, och vinet kan tillredas på många olika sätt, men det är alltid lika vigtigt att iakttaga följande regler i afseende på insamlingen af frukten samt utpressningen och jäsningen af äppelsaften. Frukten får ej aftagas förr än den är väl mogen, och den lägges sedan 14 à 15 dygn i ett rum att eftermogna. Under denna tid upplöses vätskorna i frukten, och alkohol samt kolsyra utbildas. Sedan utpressas saften ur äpplena, som söndermalas eller krossas och läggs i grofva, starka linnepåsar, hvarefter tyngder påläggas och saften väl utpressas; denna hålles sedan i stora kärl, som ställas öppna, och värmen i rummet ökas till 16 grader. Vinet får stå 2—3 dagar, om man vill hafva det svagt, och 8—10, om det skall blifva mycket starkt, och afhälles på rena tunnor, sedan dräggen sjunkit. Tunnorna förvaras i kallare, eller på annan sval plats, och få stå till nästa vår, då vinet omtappas, och är färdigt att användas. Innan äppelvinet buteljerar, bör man tillse, att det är klart och blankt, i annat fall klaras det, och får stå 14 dagar. Natten innan vinet skall buteljerar, öppnas sprundet på tunnan, och buteljerna böra ej korkas samma dag, de påfyllas. Om dessa försigtighetsmått uraktlätas, kunna buteljerna lätt springa sönder. Champagne-buteljer äro bäst, och endast fullt goda korkar få begagnas. Om vinet skall användas genast eller under den kal-

lare årstiden, så kan en liten sockerbit läggas i hvarje butelj, innan den korkas. Vinet blir bättre, om det förvaras länge.

Man kan sedan, om man vill, af en del utaf vinet göra äppelchampagne. 15 kannor äppelvin, 15 tum sprit, $2\frac{1}{2}$ skålp. socker blandas väl, får stå 14 dagar, klaras med 10 tum skummad mjölk och buteljerar sedan på champagnebuteljer. Liknar mycket verklig champagne.
H—a.

Köksträdgården.

För vänner af spenat meddelas, att sådan kan sås redan om hösten, hvarigenom den blir tidigare färdig att skörda. Sås spenaten redan i september, så att den uppnår en viss grad af utveckling till vintern, plägar den som oftast öfverleva vintrarne och kan då skördas mycket tidigt.

sker såningen senare, får den ej verkställas förr än vid vinterns annalkande, så att ej groningen försiggår redan om hösten, i hvilket fall de späda plantorna skulle gå förlorade under vintern. Sångarne böra dock göras i ordning, redan innan jorden af höstregnet blifvit allt för sur och klibbig, alldestund den sedan blir omöjlig att bearbeta. Derjemte bör man sörja för, att torr jord finnes till hands att täcka fröet med, då sådden skall verkställas, för hvilket ändamål sådan förvaras, antingen under tak eller i hög, som täckes.

Äfven många andra köksväxter kunna sås om hösten, såsom: dill, lök (de sorter, som om våren sås direkt på kalljord), morötter, rödbetor, palsternackor, persilja m. fl. Äfven med dessa iakttagas, att ej sådden verkställas så tidigt, att fröet gror redan på hösten, utan bör dermed dröjas till vinterns annalkande. Ja, t. o. m. sedan snö fallit, kan sådden göras, då snön bortskottas från sångarne, fröet utsås och täckes med den dertill förvarade jorden. Skall såningen ske i fåror, böra dessa uppdragas, då sångarne krattas. De redan om hösten sådda köksväxterna lemna alltid något tidigare skörd än vid vårsådd. En olägenhet medför dock detta tillvägagående, dessa sångar blifva vanligen tidigt öfverlupna af ogräs, så att tidig rensning blir nödvändig.

All ledigblifven trädgårdsjord bör, om möjligt, höstgrävas, hvarigenom en mängd ogräs förstöres och jordens förvittring påskyndas. Gräfningen sker på vanligt sätt, men jorden lemnas okrattad. Skall jorden gödglas, bör äfven detta helst ske om hösten, då de näraste beståndsdelarne hos gödningsämnet långt bättre hinna upplösas och genomtränga jordmassan. Gödslar man deremot först om våren, och sommaren blir mycket torr, ha de växter, som första sommaren odlas på platsen, föga gagn af gödningen.

Toaletten.

Violpulfver. 6 delar stärkelsemjöl af hvete blandas med 2 delar violrot samt några droppar citron- eller bergamottessens.

För kylda händer. Köp för 25 öre *Odaline*, och gnid händerna härmed, strax efter tvättningen, då ni går till sängs, men gnid *länge* och *väl*. Tag sedan på ett par handskar, och de röda, »nariga» händerna blifva efter några dagar mjuka och hvitare.

»Muskällor». Mot dessa förgärliga, vanprydande munsår, hvilka hindrat mängden mer eller mindre fäfang dam att bevista någon tillställning, äro hundratals mer eller mindre överksamma medel rekommenderade. Ett som, om det vid utslaget början användes, ibland brukar förminka det, är pulfveriserad alun, men tag hvarken vase-lin eller något annat fettämne. Det bästa och säkraste medlet att slippa dem är att försöka undvika ordningar i matsmältningen.

Läkareråd.

Några ord om Homeriana, ett s. k. botemedel mot lungdot.

En lungspatiens har tillsändt Red. en uppsats om ett medel med ofvanstående namn, hvilket medel förf. anser sig hafva att tacka för återvunnen hälsa. Vi hafva af skäl, som nedan synas, ingen anledning att intaga denna uppsats, men vi vilja yttra några ord med anledning af den samma.

Förf. omtalar, att detta medel, som upptäcktes af en grekisk köpman Homero, utgöres af en sibirisk växt, hvilken blifvit »analyserad» och efter sin upptäckare kallad Homeriana. Hade denna »analys», som sig bort, blifvit gjord af vetenskapligt bildade personer, hade nog den märkliga växten erhållit ett fullständigare, vetenskapligt namn, och man skulle helt säkert fått mera värderika upplysningar, såsom angående dess plats i de botaniska systemen, dess egenskaper i öfrigt, o. s. v. Förf. berättar vidare, att den nämde köpmannen lät läkare pröfva växtens värde som botemedel, och att de anställda »experimenten» lemnat »rent af öfverraskande resultat» i afseende på växtens förmåga att bota lungdot. Emellertid äro de läkare, som lemnat dessa intyg, långt ifrån några auktoriteter, och det torde blifva helt enkelt omöjligt för förf. (eller någon annan) att kunna återberätta någon läkare, hvilken lemnat intyg, som kunna betyda något i detta afseende. Om vi nu redan af dessa skäl ha grundad anledning att betvifla Homerianas verkan, så vilja vi dock med ytterligare några ord belysa saken, emedan möjligen äfven bland Idunns läsare och läsarinor några skulle kunna lockas af de braskande annonserna om detta »botemedel».

Lungdoten är, som förf. sjelf nämner, en bakteriesjukdom; dess sjukdomsorsak är med absolut visshet den af Koch upptäckta tuberkelbacillen. För att man skall kunna med full visshet säga, att en person lider af lungtuberkulos (lungdot), måste man först påvisa tuberkelbaciller i det upphostade, och för att man skall kunna säga om ett medel, som förf. om Homeriana, att det dödar tuberkelbacillen och botar lungdot, måste man påvisa, att tuberkelbacillerna försvunnit ur det upphostade, samtidigt med att de sjukliga symptomen i öfrigt gått till baka. Men ett sådant bevis om Homerianas verkan har ännu icke lemnats och kommer helt säkert heller aldrig att lemnas. Vi betvifla visst icke, att förf. blifvit botad genom att dricka té på Homeriana, men hvad vi ega rätt att betvifla, är, att diagnosen i detta fall var fullt vetenskapligt stäld. Sannolikt har förf. haft en envis strup- eller lungkatarr af *ej tuberkulös natur*, men denna hade nog kunnat botas genom billigare medel än denna Homeriana, som kostade förf. öfver 30 kronor. För öfrigt vore det temligen naivt att tro, att tuberkelbacillerna skulle kunna dödas genom några koppar afkok på Homeriana, ty skulle man låta ur sekret från tuberkulösa hemtade och renodlade tuberkelbaciller *direkt* påverkas af dylikt Homerianaté, så skulle dessa ganska säkert behålla sin lifskraft och smittbarhet. Och då skulle den lilla kvantitet, som inkommer i blodet och på detta mycket osäkra vis påverkar tuberkelbacillerna, ha en så kraftig verkan!

Af det sagda torde framgå, att tills fullt exacta bevis lemnats, måste Homeriana hänföras till alla de otaliga medel, som uppgifvits bota lungdot, men tyvärr icke gjort det, hvartil kommer, att detta medel, olikt andra af verkliga vetenskapsmän försökta, bär samma pregel som dessa otaliga ar-cana (hemliga medel), som i tidningarna utbjudes åt en godtrogen allmänhet.

Observera noga,

att **Axel Marcus**, 17 Drottninggatan, Stockholms största Modeaffär för endast détail, sänder profver & Baltyger i silke, ylle och bomull, samt levererar skyndsamt, elegant och billigt färdiga Souper-, Promenad-, Bal-, Brud- och Sorgtoiletter, om endast profif och kjollängd insändas. Dessutom rekommenderas Specialiteterna: Morgonrockar, samt nutidens erkänt bästa Snörlif: La Superbe, hos

17 Drottninggatan
Stockholm.

Axel Marcus

Drottninggatan 17
Stockholm.

[513]

Anna. Tag tre gånger dagligen tre stycken *Plata ferratae Blaudi* under några veckors tid. Tag, så ofta ni kan, motion i fria luften, dock ej trötande.

Greta. Se svar till Vera i n:r 7.
Jona. Beror härets affallande på stark mjellbildning — hvilket väl i detta fall är bändes-sen? — så måste ni söka motarbetna denna. Enklast och bäst sker detta genom att en längre tid hvarje kväll grundligt tvätta hufvudet (ej håret!) med lika delar *såpsprit* (1 del grönsåpa löst i 2 delar *sprit*) och varmt vatten. Blir hufvudsåren derigenom torr och spröd, ingnides litet mandelolja.

E-y. S-d. Vi känna ej närmare till dessa örntumror, men ha all anledning att tro, att det vore bortkastade pengar att köpa dylika.

Boys. Se svar till Jona i detta nummer.
D:r -d.

Frågor.

N:r 255. Frågas om någon godhetsfullt vill genom Idun gifva:

1) adress på goda franska lektioner i Stockholm, samt

2) uppgift om någon bra inackordering i Paris.

Snart svar emotes tacksam af

Svenska, som ämnar sig till Paris.

N:r 256. Vill någon af Iduns vänliga rådgifvarinnor säga mig, hvad jag skall hitta på för a t kunna få mig någon förtjenst? Jag är gift och har barn samt i små omständigheter. Kanske jag skall försöka taga något kommissionslager? Hvilka varor äro då mest lätsäda här på landet? Råd mig till det bästa. Svar emotes tacksam af

N:r 257. Frågas, om någon af Iduns många läsarinor ville upplysa mig om, hvar man billigast kan genomgå en kurs i fruntimmers slöjd.

N:r 258. Hvarmed och huru fernissas papper?

N:r 259. Huru länge bör barnet näras af modersmjölken och hvad bör sedan ersätta den?

Svar emotes till
N:r 260. Kan någon af Iduns läsarinor upplysa mig om ett säkert medel att borttaga gamla rostfläckar ur linne samt lapisfläckar, så linnet ej blir förderfvadt.

Svar.

N:r 161. Starta tricottif tvättas i ljumt regnvatten (ej med såpa eller tvål), sköljas i kallt, vridas ej, utan upphängas att torka, samt strykas, ännu något våta, på avfvisidan, ej på tvären, ty då förloras formen.

N:r 190. Använd härtill mindre burkar och fyll dem upp till proppen med lag, vänt en gles linnelapp i lagen och lägg den öfver frukten. Skaka burken, då lappen är torr.

N:r 193. Att i hönshus ha en vanlig låda med spisaska uti är nyttigt emot ohyra, så att hön-en kunna »mylla sig» deri. I stället för låda kan man afstånga ett hörn i hönshuset genom att lägga en stock på snedden och deinnanför slå askan.

N:r 203. Ett något begagnadt, men mycket godt piano af jakaranda, särdeles väl arbetadt, finnes till salu för 450 kronor. Korrespondens kan inledas med C-a B. poste restante, Ulricehamn.

N:r 228. Sök så mycket som möjligt att vistas i större sällskap, men inträd alltid ensam och ni skall öfvervinna er plåga så småningom.

N:r 230. Vårtor borttagas på kort tid genom att fukta dem med *rykande salpetersyra*, men ni måste förfara försigtigt dermed; doppa endast en tändsticka i syran och sätt emot värtan. Skulle det ej lyckas med en gång, får man förnya det.

N:r 232. Af 30 härfvor bomullsgarn kan man upplägga 20 alnar varp och får då 30 pasmar bred väf. Af 20 härfvor får man 20 pasmar, 20 alnar långt; men som detta ej alltid blir tillräckligt bredt, så får man beräkna själf sedan, då man har skeden att rätta sig efter.

Breflåda.

Brjnnolf. Sonetterna antagas tacksam. Välkommen åter!

Ninna. Eder lilla skiss hör ej till det munt-rande slaget, men den är väl gjord, och vi skola söka bereda den plats vid tillfälle.

U. Blomstervän, Finland. Som ni ser, uppfylles eder önskan i dagens nummer.

E. E. Hur lod rubriken i ert maruskript, och hvarom rörde det sig?

Innehållsförteckning:

Mathilda Langlet; af *Birger Schöldström*, (med porträtt.) — Hägkomst; poem af *Amalia Fahstedt*. — Ett råd från fru Haraldson; meddeladt genom *Aoc.* (Slut från föreg. n:r.) — »Den vandrande juden»; af *Blomstervän*. — Hennes pojke; skiss af *A. M. C.* — Teater och musik. — Vjera; utkast af *Georg Nordensvan*. (Forts.)

Våra barn. — Matlagning. — Tvätten. — Efterrätter. — Bakning. — Allmännyttigt. — Syltning. — Drycker. — Köksträdgården. — Toaletten. — Läkareråd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonser.

LEDIGA PLATSER.

I mindre tjenstemannafamilj på landet finnes plats den 1 november för en snäll och ordentlig ensam jungfru, helst äldre, kunnig i enklare matlagning och bakning m. m. inom hus. Svar med rekommendationer och uppgift å lön sändes till »C. C.», poste restante, Mariestad. [502]

En enkel, anspråkslös, barnkär flicka, ej för ung, med jemt och godt lynne, får plats i större landthusa såsom vårdarinna för 6 st. minderåriga, moderlösa barn. Äfven bör den sökande kunna undervisa i skolans första grunder samt handarbete. Svar till »X. Y.», Kärfsta, poste restante. (G. 5769) [507]

Kammarjungfru. En stilla, hyggelig och anspråkslös flicka, fullt kunnig i såväl kläd- som linnesömnad, får plats på landet den 24 okt. Svar jemt betyg till M., Forsmark. [477]

Barnsköterska, helst äldre, erhåller 1 november fördelaktig plats i ett bättre hus på landet. Svar till »C. A.» & Iduns byrå. [485]

PLATSSÖKANDE.

En flicka af god fam., som i flere år förestått ett bättre hushåll, önskar sig till 1 nov. dyl. plats. De bästa intyg. Svar till »Värdinna», Iduns byrå. [505]

En bildad flicka önskar pl. uti god familj i stad eller på landet för att mot fritt vivre underv. i musik, delt. i arbeten och hush. bestyr. Svar till »Nyttig». Iduns byrå. [501]

En ung flicka önskar undervisa mindre barn eller biträda med lexläsning eller önskas plats som lektis o. sällskap åt ett äldre frunt. Sv. till Carl Möllers kont., Gamla Jernvägen. [497]

En ung flicka med vana att undervisa i vanliga skol-ämnen, språk och musik önskar plats såsom lärarinna i familj. Goda betyg o. rekommendationer. Svar till »Maria», Iduns byrå. [470]

Skicklig guvernant, som genomgått musikal. akademien och för språkstudium länge vistats utomlands, önskar anställn. i fam., helst i Dalarne, Verml. eller Norrl. Sv. t. »C. W. E. 1889». Gumæli annonsbyrå, Sthlm. [510]

KLÄDNINGSTYGER

Nyheter för höstsäsongen.

Nu inkommet ett rikhaltigt lager af de modernaste

Klädningsstyger

i sidan, halfsidan och ylle till lägsta priser.

Profver till landsorten expedieras.

43 VESTERLÅNGGATAN 43

F.W. CAMPANIUS

[262]

Nyhet för damer.

Glacéhandskar:

4 knappar, breda silkessömmar kr. 1: 50
5 snörknappen, do do kr. 2:—
6-knapps Mousquetaires kr. 2:—

Obs. Som dessa handskar äro af bästa qualité går jag i ansvar för hvarje par, som köpes i mina butiker:
Östermalm: 5 Sturegatan 5,
Söder: 24 Södermalmstorg 24,
Staden: 45 Vesterlånggatan 45,
Obs. Midt för Skräddaregränd.

Carl Malmberg.

A young, educated English lady can be received as a companion in a swedish family.

Applications stating salary required and giving all particulars to be addressed to »G.», Eskilstuna, poste restante. [706] (G. 5762)

Ett yngre fruntimmer, vant vid husliga göromål samt finare handarbeten, något kunnig i språk och litet musik, önskar plats i aktad familj. Som den sökande genomgått handels-skola, vore hon äfven villig åtaga sig kontorsplats, om sådan erbjödes, endast snar sysselsättning vinnes. Svar afv. om möjligt före den 1 nov. und. adr. »Små pretentioner», Karlskrona p. r. [486]

En ung flicka med goda betyg i tyska och engelska språken önsk. sys-sels. som lärarinna, lektis eller öfver-sättarinna. Sv. t. »E-th», Iduns byrå. [504]

En ung flicka önskar plats i någon familj att hjälpa till med alla inom hus förekommande göromål. Den sökande är van vid hus-

hållgörom., sömnad m. m. Svar torde godhetsfullt sändas under adr. »J. H.», Askersund, p. r. [472]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius
Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3.
Mag- och hudsjukdomar. [153]

Doktor Carl Flensburg
33 Drottninggatan 33.
Hvardagar 1/23-1/24. Helgdagar 10-11.
Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar. [34]

Tandläkaren
Constance Elbe,
Humlegårdsgatan 8, 2 tr.
Rådfrågningstid 1-2. [120]

Med. D:r ERNST SALÉN,
Ögonläkare.
Bostad: Stora Vattugatan 2.
Mottagning: helgfria dagar kl. 1/2 10-1/2 12 f. m.

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsäändas. [241]

ROLAND MARTIN

Tandläkare
Vasagatan 10, Stockholm,
snedt emot Centralstationen. [243]

Doktor A. KULL

Riddargatan 26 A, 1 tr. upp,
kl. 9—10 f. m.; 1/3—1/4 e. m.
[472] (G. 24414)

Sv. Panoptikon

Kungsträdgårdsgatan 18
öppet hvardagar och sön-
dagar hela dagen från
kl. 9 f. m. till 10 e. m.
[359]

Panoraman

Rundmålningsbyggnaden
å Djurgården är öppen alla
dagar från kl. half 10 f. m.
intill mörkrets inbrott.
[460]

Svenska Qvinnoföreningens

Utställning och Konstlotteri
af **Taflor**

Theodor Blanchs Konst-Salon,
— Kungsträdgården —

Öppen: Hvardagar 10-4; Söndagar 1-4.
OBS! Inträdesafgiften är nedsatt till
50 öre.

Lottsedlar säljas i lokalen.
Utställningen fortgår endast en kort tid.
[498]

Sophie Berencreutz,

född Flach,
elev af M.me Pillot (Professeur diplômé) i
Paris, är återkommen till Stockholm
och gifver fortfarande

Franska Lektioner.

Adress: 19 Valhallavägen, 2 tr.
[474]

Från Hjalmar Petersson & c:nis
Pappershandel i Karlstad erh. gratis
prof å Papper och Kuverter.
(G. 23910x6.) [467]

Mikroskop

med 500 gångers förstoringstyrka sän-
des genast portofritt mot insändande
af endast 70 öre, större 90 öre. Båda
kr. 1: 40 (i 10 öres frimärken).

J. A. Carlsson,

[512] Klarabergsgatan 42, Stockholm.

Emma Lindqvists Hvitvaruhandel,

32 Mäster Samueli gata 32,
etablerad år 1862.

Alla slag af Fruntimmersunderkläder
finnas alltid på lager, välsydda och af
goda tyger.

Beställningar af dylika, så väl som
all slags linnesömnad, emottagas till de
billigaste priser.

Brudutstyrlar förfärdigas. Så väl
enkla som eleganta prover finnas till
påseende. [494]

På Wilhelm Billes förlag har
utkommit:

Vår Daniel

och
Andra Dikter

af
Edvard Fredin.

Pris: 3 kr.

»Vår Daniel» belönades med
Svenska Akademiens stora pris
den 20 december 1888. [511]

Handarbete.

Lektioner gifvas i alla sorters finare
och enklare handarbeten, deribland
knypling och filetguipure. Vackra
mönster finnas.

Fröberg Ljungdahl. Gunilla Vilén.
N:o 28 Hamngatan, 3 tr. upp.
[508]

Frimärksamlare!

Lösen- och tjänstefrimärken uppkö-
pas till högsta pris af »N.—», Råda.
[503]

Ressällskap

önskas af en ung bildad flicka till
södra Frankrike eller annan medelhafs-
kust. Sv. märkt, »Chacune paye pour
soi», incl. å Th. Tjåders byrå, Sthlm.
[509]

RAMLOSA
Min nya priskurant
öfver rikhaltiga förråd
af alla slags
plantskole-
artiklar är nu
utkommen
och tillsändes
franko.
Helsingborg i sept. 1889
N. P. JENSEN

Socketprisen nedsatta!

Fin, brun Sirap à 31 öre kg. =
13 öre pr @,
Santos-Kaffe fr. 1,75 kg. till högre
pris,

1:a Hvetemjöl ... à 26 öre kg.,
Hafregryn, vackra à 24 » »
Krossgryn ... à 24 » »

Russin, rensade à 70 öre kg. =
30 öre pr @,
Potatismjöl à 45 öre kg.,
Mannagryn à 45 » »

Bruna Bönor, nya à 30 » »
Sardiner, franska, pr låda 35 öre,
Champignoner, pr burk 65 à 75 ö.

Franska Arter, » 50 öre,
Stearinljus, pr paket = 1 @ 36 öre.

1:a Norsk Fetsill KKKK à 25
öre, 20 öre då 10 kg tagas.

Margarinsmör, färskt hvarje dag.
Rågmjöl, Rågsikt och Arter
billigast hos

8 A. Löfberg 8
St. Nygatan
[489]

ENGELSKA och SACHSISKA HEL- och HALFYLLE-

D. C. WENNERSTRÖMS Manufaktur-Magasiner STOCKHOLM

45 Drottninggatan 45 80 Drottninggatan 80
hörnet af Klarabergsgatan. hörnet af Appelbergsgatan.

Ständigt lager af
Svarta äkta Lyoner-Sidentyger och
äkta Schalar.

PARAPLYER och PARASOLLER.

Nyhet! Maltose Pumpnickel.

Pumpnickel är ett öfver hela Tyskland välbekant, af råk tillverkad
bröd, som alldeles skiljer sig från vanlig ankarstock derigenom, att det
har undergått en särskild baktingsmetod, som gör det värdefullare som närings-
medel och samtidigt mycket lättsmält.
Dessutom har mitt fabriks näringsvärde genom tillsättning af Malteextrakt blifvit
ytterligare förhöjdt. Maltose Pumpnickel håller sig frisk i lång tid.
Försäljes à 25 öre pr st. i min hufvudsäljning och filialerna.

17 C. W. SCHUMACHER, 17
Norrandsgatan [445]

Husmödrar!

Försöken Th. Winborg & Cris
i Stockholm tillverkningar af

Concenerad
Ättika
på flaskor för ut-
spädning.

Senap,
blandad efter engelsk
och fransysk smak,
flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja,
flere gånger pris-
belönade och fullt
jemförliga med de

bästa utländska fabrikat. Tillhanda-
hållas hos Hrr specerihandlare. [95]

H. SACKMANN
53 Drottninggatan 53
Stockholm
Priskuranter gratis.

[499]

Nysaltade gurkor från Skåne, norsk
fetsill (så kallad papperssill), nyrökt
kullasill, gammal mogen holländsk sill
samt parti- och minutförsäljning af Ar-
boga prima margarinsmör uti

ANJOVISMAGASINET
17 Munkbrogatan 17.

[496] (G. 5734)

**GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK**
38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp.
[207]

Charmant!

måste envar utropa, som får se den
smakfulla

**Nätt och prydd! Stark och billig!
Eget fabrikat.**

Utsökt pryddnad för Herrar! Hvad
som önskas och får plats graveras å
densamma, t. ex. namn, monogram,
emblem m. m., om detta uppgifves vid
beställningen. Nälen kostar af nysilf-
ver: A 1: —, B 1: 50 och C 1: —.
Önskas nålarne af silfver, höjes priset
50 öre pr. st. Ljvid kan insändas
i frimärken eller pr postanvisning till
John Fröberg, Finspong.
[500]

**J. G. Hammars
Lampkök.**
Stor värmeförmåga.
Brinna luktfritt.
Brilljant belysning.
Pris: enkla med en
veke 4 à 6 kr., extra
solida 8 kr., med två
vekar 12 kr. och med
tre vekar 13 kr.
Fullkomlig belätnhet
garanteras hvarje
köpare. [226]
J. G. HAMMAR,
30 Malmstinknadsgatan

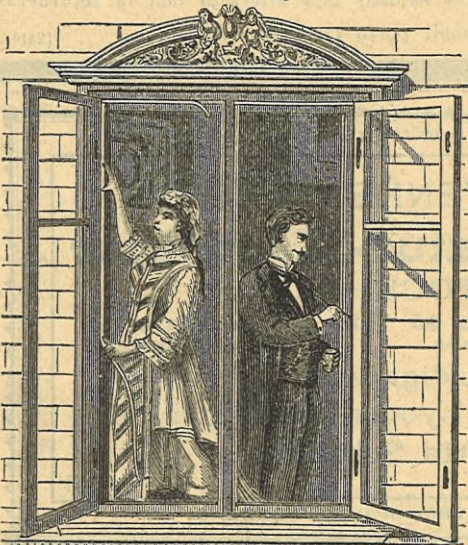
Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stick-
ylle! Undertecknad emottager jemte
ull äfven gammalt ylle till spinning,
väfning (för hand), schal- och filte-
redning. Hos mig spunnet s. k. tras-
garn är bevisligen det bästa och vack-
raste, som kan erhållas. Spånadslönen
den billigaste i Stockholm. Berednin-
gen af filter oöfverträffad.

Otto Elmgren,
Vesterlånggatan 66.
[293]

Varma och dragfria

blifva boningsrummen genom att man tätar fönster och dörrar med

Tätninglistor.

Tätninglistorna hindra dessutom dammets inträngande utifrån genom fönstren.

Tätninglistorna hindra äfven isbildning å fönstren vintertiden.

Tätninglistorna äro således *oumbärliga* i hvarje hem, hvilket den hvarje år öka de efterfrågan bäst bevisar.

Tätninglistorna förekomma i knippor innehållande 20 längder å 4 fot = 80 sträckfot (23 $\frac{1}{2}$ meter) samt kunna erhållas i hvit, brun eller grå färg.

Tätninglistorna finnas till salu i minut hos de flesta Herrar Speceri-, Garn-, Bok- och Diversehandlare i riket och i parti hos

J. F. Rossander, Stockholm, Aug. Werner & Co., Göteborg, samt hos Fabrikanterna

(G. 24672) D. H. Bagge & Co., Åby jernvägsstation. [495]

Morgonbladet,

daglig hufvudstadstidning,

(afgår till landsorten på aftnarne), opartisk, frisinnad, reformvänlig, men hofsam. Vill verka för absolut nykterhet. Meddelar de snabbaste nyheter från in- och utlandet. Omsorgsfullt skött utrikesafdelning. God och spännande följetong. OBS. Minst 4 gånger i veckan väl valda, särdeles intressanta berättelser, skisser och humoresker i original eller öfersättning. Träfflig utstyrel.

Kostar för helt år 5 kronor,
för kvartal 1 kr. 25 öre,
postarvodet inräknadt

Sedan årets början hafva minst 1,000 för tidningen författade, bearbetade eller öfersatta artiklar, berättelser, kåserier, humoresker m. m. presterats åt den ständigt ökade läsekretsen.

Personer, som ej känna till Morgonbladet, få profexemplar gratis och franko sig tillsända genom requisition per brefkort eller bref under adress Morgonbladet, Stockholm.

Morgonbladet är, utan allt tvifvel, i betraktande af format och innehåll, hufvudstadens förnämsta och billigaste dagliga godtköpstidning.

Redaktionen af Morgonbladet, Stockholm. [470]

40 Drottninggatan 40

Utställning af

På dessa i Sverige o. utlandet patenterade o. prisbelönta Stickmaskiner kan man efter 2 å 3 veckors öfning tillverka nästan allt hvad af ylle eller bomull behöfves i hemmet.

Se vidare annonsen i Idun den 1 och 8 februari d. å. [99]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkändt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes *endast* att erhålla hos

Henrik Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]

10% För hushåll att beakta. 10%

Vid kontant köp lemnas å alla i vår priskurant upptagna artiklar

rabatt 10 procent,

äfven om endast en liter spirituosa eller en butelj vin tages.

Leffler & Co.

Vinbolaget Brages efterträdare.

Hötorget n:r 6, hörnet af Holländaregatan. 10%

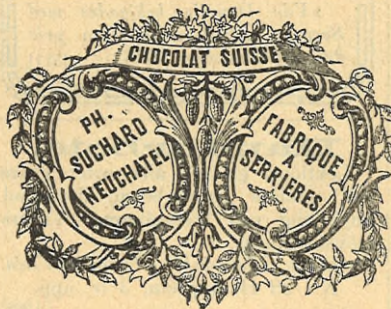
SUCHARD.

17 Guld- och Silfvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Erkänd utmärkt qualité.

Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja, Capsules, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Fabriksmärke.

Suchard's Cacaopulver, Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

SUCHARD.

Då

man här och der i landet börjat tillverka *Fällstolar* liknande vår *Nya Fällstol*, hvilken är tillverkad af fullmogen björk, gul eller brun, och hvars pris är 10 kr. fraktfritt mot jernvägsföretag vid uppgifven station, fästes uppmärksamheten på, att vår *Nya Fällstol* alltid är stämplad på de båda kortstyckena, som uppåra armstöden, med vår firma: *Hjalmar Peterson & Co., Karlstad*, samt att den requirent, som ej blir nöjd med stolen, kan återsända den franko, då erlagd li- quid genast återbetalas. [477]

Marsala

från den förnämsta firman i Palermo å 1 kr. 25 öre per butelj.

Vid kontant köp af minst 6 but. lemnas 20 proc. rabatt.

Leffler & Co.

Hötorget 6, hörn. af Holländaregatan. [492]

Största och rikhaltigaste lager af Pelsfodrade Kappor.

Höst- o. Vinterkappor af Plysch, Siden och Ylletyger.

DAM-KAPPOR

Stort urval af Pelsbräm.

D. Forssells Söner & Co
10 Drottninggatan 10 [490]

Obs! Beställningar utföras väl o. billigt af skickliga tillskärare.

Till Utstyrselar!

Sängar och Sängkläder

Täcken och Filtar

Alla sängkläder tillverkas på egen verkstad.

Bolstervar, Täcken och Filtar arsenikfria.

Beställningar emottagas och utföras noggrant.

Låga bestämda priser!

Prisuppgifter sändas franko.

K. M. LUNBERGS Bosättningsmagasin

7. Storkyrkobrinken 7.

STOCKHOLM. [88]

Sturegatan n:r 8. Laavey & Co., Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm. Kungsgatan n:r 7. Telefon: 84 30. Fersenska Terrassen. Telefon: 54 50. Telefon: 57 70.